

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Förslag för att minska skattefusket i taxinäringen

En viktig förutsättning för en väl fungerande konkurrens är bl.a. att företagen följer skattereglerna. De företag som skattefuskar, exempelvis genom att företagen undandrar intäkter från beskattning, får fördelar som inte har sin grund i att företagen är effektivare eller erbjuder bättre tjänster. Därmed snedvrids konkurrensen mellan företagen, vilket minskar förutsättningarna för etablering av seriösa företag. Detta i sin tur minskar konkurrensstrycket och leder till en mindre effektiv resursanvändning till nackdel för det allmänna och konsumenterna.

Det har allmänt sett varit svårt att komma till rätta med skattefusk inom s.k. kontantbranscher, t.ex. restaurang- och frisörverksamhet. Statsmakterna har dock gjort stora ansträngningar för att i nämnda branscher minska skattefusket. En framgångsrik lösning synes vara att ställa krav på att företagen har en s.k. personal- eller närvaroliggare där samtliga som anställs för att utföra uppgifter åt företaget ska registreras. Därmed minskar företagets möjligheter att använda s.k. svartarbete för vilket det inte betalas sociala avgifter m.m. enligt gällande regler. Nyligen har kravet på närvaroliggare föreslagits att även gälla branscherna bygg och tvätterier. Konkurrensverket har nyligen yttrat sig över aktuell departementspromemoria.¹

Vidare kan nämnas att från den 1 januari 2010 ska samtliga näringsidkare, med vissa undantag, som säljer varor och tjänster mot kontant betalning ha ett certifierat kassaregister. Detta gör det svårare att undandra eller dölja intäkter och inkomster och på olaglig väg minska skatten.²

Konkurrensverket vill med denna skrivelse framhålla möjligheten att förbättra konkurrensen i taxibranschen genom ytterligare åtgärder mot skattebrott. Det kan

¹ Yttrande (dnr 591/2009) till Finansdepartementet över departementspromemorian Närvaroliggare och kontrollbesök (Ds 2009:43)

² Lag (2007:592) om kassasystem m.m.; Regeringens proposition 2006/07:105 Konkurrens på lika villkor i kontantbranschen

även konstateras att långt före den 1 juli 1990, dvs. tidpunkten för införandet av konkurrens på denna marknad, förekom ett omfattande skattefusk i branschen.³ Det kan knappast hävdas att skattefusket har väsentligt minskat sedan den nämnda tidpunkten för liberaliseringen av taxibranschen. Det bör dock sägas att det är svårt att mera exakt beräkna omfattningen av skattefusket. Uppskattningar av Skatteverket tyder på att det är fråga om miljardbelopp.⁴

De flesta taxiföretag är anslutna till en beställningscentral (växel). Det finns enligt Svenska Taxiförbundet, branschorganisation för flertalet taxiföretag, närmare 300 centraler. Dessa, som svarar för samordningen av taxiresor, drivs normalt som en ekonomisk förening eller som aktiebolag med anslutna taxiföretag som medlemmar eller delägare. Förbundet uppskattar antalet taxifordon som inte är anslutna till en beställningscentral till mellan 10 och 20 procent av samtliga taxibilar eller ungefär 1 400 till 2 800 bilar. Dessa fordon tillhör främst s.k. friåkare som finns i större tätorter.

Enligt Skatteverket är det generellt sett svårare att kontrollera taxiföretag som inte är anslutna till en beställningscentral, dvs. främst friåkare, jämfört med dem som tillhör en central. Därmed vill Konkurrensverket givetvis inte påstå att samtliga friåkare fuskar med skatten.

Betänkandet Ekonomisk brottslighet inom taxinäringen (SOU 2004:102) och departementspromemorian "Skattefusk, effektivitet och rättvisa – utökad skattekontroll i vissa branscher" (Ds 2005:28) resulterade i en lagrådsremiss "Redovisningscentraler inom taxinäringen m.m." som remissbehandlades av Näringsdepartementet år 2006. I lagrådsremissen föreslogs att informationen i taxametern ska överföras till redovisningscentraler i syfte att minska risken för skattefusk. Men lagrådsremissen har inte resulterat i ett förslag till riksdagen.

Konkurrensverket anser att nämnda förslag bör genomföras. Det synes heller inte finnas några avgörande hinder för detta. Redan i dag är en dominerande andel av samtliga taxiföretag, som regel företag som tillhör beställningscentraler, anslutna till en av centralen organiserad taxametertömning. Denna innebär generellt enligt Taxiförbundet en liten administration och låga kostnader för taxi. Detta gäller även taxiföretag verksamma utanför större tätorter eller i glesbygd.

I det senare fallet svarar de statliga och kommunala köpen av taxiresor för den dominerande delen eller mellan hälften och uppemot 90 procent av taxis intäkter. Det finns även taxiföretag i dessa områden vars intäkter i princip helt rör den

³ Taxi efter avregleringen (SPK 1992:1), Statens Pris- och Konkurrensverk

⁴ Konkurrensen i Sverige 2007 (2007:4), Konkurrensverket

offentliga sektorn, dvs. företagen utför nästan inga privat- och företagsresor. Det allmännas köp av taxiresor betalas utifrån särskilda avtal mellan parterna.⁵

Det främsta skälet till att förslaget om obligatorisk taxametertömning allmänt sett medför ringa kostnader för taxiföretagen är, enligt Taxiförbundet, att det finns tekniska hjälpmedel eller utrustning för att sända (trådlös) information från taxameter till en redovisningscentral. För närvarande överförs även i stor utsträckning taxiföretagen uppgifterna i taxametern till serviceföretag för efterbehandling och fakturering till olika kundgrupper. Till detta kommer att förslaget om taxametertömning ökar skyddet för taxiföretag att få konkurrens från företag som, via skattefusk, har väsentliga konkurrensfördelar.

Konkurrensverket anser därför att det inte bör göras undantag för taxiföretag som har få resor som debiteras enligt taxameter, t.ex. företag i glesbygd, från kravet på obligatorisk taxametertömning. Slutsatsen bör även ses i ljuset av att det i nuläget tycks vara möjligt att registrera ett taxiföretag i exempelvis ett glesblygdslän men att detta inte hindrar att företaget i praktiken är verksam i en annan del av landet, t.ex. i ett storstadsområde.

Sammanfattningsvis anser Konkurrensverket att det är angeläget att statsmakterna inför regler som innebär att samtliga taxiföretag ska överföra uppgifterna i taxametern till särskilda redovisningscentraler. Förslaget bör medföra att skattefusk minskar, vilket ökar förutsättningarna för att taxiföretagen kan konkurrera på lika villkor. Därmed kan bättre garanteras en effektiv användning av resurserna till nytta för det allmänna och konsumenterna.

Denna skrivelse har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit konkurrensrådet Per-Arne Sundbom.

Dan Sjöblom

Per-Arne Sundbom

Kopia till

Finansdepartementet
Transportstyrelsen
Svenska Taxiförbundet

⁵ Se fotnot 4.